

Program studiów podyplomowych: Informatyka w edukacji szkolnej – technik informatyk

Semestr I

PEDAGOGIKA OGÓLNA

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest wprowadzenie studentów w podstawy pedagogiki i pedagogii we współczesnym kontekście społeczno - kulturowym; zapoznanie z miejscem i rolą pedagogiki ogólnej wobec innych subdyscyplin pedagogicznych, wskazanie na podstawowe sposoby i trendy badań pedagogicznych.

Student powinien znać genezę i rozwój pedagogiki jako nauki, rozumieć podstawowe pojęcia pedagogiczne; aksjologiczne podstawy wychowania; powinien potrafić interpretować i analizować zjawiska edukacyjne, doceniać rolę poszczególnych elementów procesu wychowawczego; doceniać rolę wiedzy teoretycznej w praktycznej działalności edukacyjnej.

Tematyka zajęć

Tematyka wykładów obejmuje następujące zagadnienia: pedagogika jako nauka, działy pedagogiki i kryteria ich wyróżniania; przedmiot pedagogiki jej źródła i metody badań; pedagogika na tle innych nauk o rozwoju człowieka; zadania pedagogiki ogólnej; wieloaspektowość podstawowych pojęć pedagogicznych; antropologiczne podstawy pedagogiki i wychowania; ontologiczne podstawy wychowania; aksjologiczne podstawy wychowania; podstawowe problemy pedagogiki ogólnej; aktualny stan polskiej pedagogiki, jej główne postacie: współczesne wyzwania dla pedagogiki.

Literatura

1. Ablewicz K., *Człowiek jako metodologiczny problem pedagogiki*, "Horyzonty Wychowania" 2002.
2. Bogaj A., *Rozwój pedagogiki ogólnej. Inspiracje i ograniczenia kulturowe oraz poznawcze*, Warszawa-Kielce 2001.
3. *Wiedza pedagogiczna w praktyce edukacyjnej*, Kraków 2004.
4. Hejnica - Bezwińska T., *Pedagogika ogólna. Tradycja - teraźniejszość - przyszłość*, Bydgoszcz 1995.
5. Hejnica - Bezwińska T., *Tożsamość pedagogiki: od ortodoksji ku heteronizacji*, Warszawa 1997.
6. Kostkiewicz J., *Wprowadzenie do pedagogiki ogólnej*, Stalowa Wola 1997.
7. Kwiecieński Z., Śliwerski B., (red.), *Pedagogika. t. I i II* Warszawa 2003.
8. Kunowski S., *Podstawy współczesnej pedagogiki*, Warszawa 2000.
9. Nowak M., *Podstawy pedagogiki otwartej. Ujęcie dynamiczne w inspiracji chrześcijańskiej*, Lublin 1999.

ZARYS TEORII WYCHOWANIA

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest poznanie podstawowych zagadnień z zakresu teoretycznych podstaw wychowania oraz nabycie umiejętności projektowania sytuacji wychowawczych zgodnie z ich założeniami. Student powinien wykazać się wiedzą z zakresu celów i zadań wychowania, metod i form pracy wychowawczej, technik oddziaływań wychowawczych, sposobów rozpoznawania sytuacji rodzinnej i szkolnej ucznia oraz potrafić rozwiązywać problemy wychowawcze w kontekście współczesnych wyzwań edukacyjnych. Ponadto student powinien prezentować postawę innowacyjną i twórczą wobec sytuacji wychowawczych i być przekonany o konieczności pogłębiania swoich kompetencji wychowawczych.

Tematyka zajęć

Tematyka wykładów obejmuje zagadnienia, takie jak: miejsce teorii wychowania w strukturze pedagogiki, przedmiot i zadania teorii wychowania, aksjologiczne i teleologiczne problemy współczesnych teorii wychowania, wychowanie w świetle koncepcji psychologicznych i pedagogicznych; teoretyczne podstawy metod i technik wychowania; warunki skuteczności wychowania; dziedziny wychowania; podmiotowość, samorządność i współdziałanie w procesie wychowania.

Literatura

1. Badziukiewicz B., Sałasiński M., *Vademecum wychowawcy*, Warszawa 2005.
2. Chałas K. *Wychowanie ku wartościom. t.1.* Kielce - Lublin 2003.
3. Dąbrowska T. E., Wojciechowska-Charlak B., *Między praktyką a teorią wychowania*, Lublin 1997.
4. Dyrda B., *Rozwijanie twórczości i inteligencji emocjonalnej dzieci i młodzieży*, Kraków 2004.
5. Kunowski S., *Podstawy współczesnej pedagogiki*, Warszawa 1993.
6. Lobocki M., *Teoria wychowania w zarysie*, Kraków 2004.
7. Lobocki M., *W poszukiwaniu skutecznych form wychowania*, Warszawa 1990.
8. Lobocki M., *Wybrane problemy wychowania*, Lublin 2004.
9. Napiórkowska Z., *Samorządna organizacja życia klasy*, Kraków 2005.
10. Śliwerski B. (red.), *Pedagogika. t. 1.* Gdańsk 2006. Rozdział 5 i 6.
11. Śliwerski B., *Współczesne teorie i nurty wychowania*, Kraków 1998.

ZARYS PSYCHOLOGII OGÓLNEJ

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami psychologicznymi oraz przekazanie wiedzy o najbardziej istotnych zjawiskach i procesach psychicznych. Omawiane są także zagadnienia dotyczące indywidualnego rozwoju człowieka oraz funkcjonowania różnych grup społecznych ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia

prawidłowej komunikacji międzyludzkiej.

Tematyka zajęć

Wprowadzenie do psychologii jako nauki przyrodniczej, ekologicznej, humanistycznej, fenomenologiczno - egzystencjalnej i personalistycznej. W aspekcie tych podejść określenie przedmiotu i metod badawczych, wyakcentowując metody eksperymentalne i opisowe. Wskazanie na biologiczne uwarunkowania zachowania i funkcje świadomych czynności poznawczych i afektywno - motywacyjnych. Określenie podstawowych kategorii opisu zmian w funkcjach psychicznych i w zachowaniu w wyniku uczenia się i rozwoju oraz określenie podstawowych kategorii opisu osobowościowych różnic indywidualnych: temperament, charakter, postawy, zdolności, zainteresowania. Omówienie problematyki normy psychologicznej, podstawowej klasyfikacji zaburzonego funkcjonowania osobowości oraz metod poradnictwa psychologicznego i psychoterapii. Wyakcentowanie elementów psychologicznej koncepcji człowieka we współczesnych kierunkach psychologicznych, w teoriach osobowości i psychoterapii.

Literatura

1. Aronson E., Wilson T. D., Akert Alert M., *Psychologia społeczna*. Warszawa 1997.
2. Kozielecki J., *Koncepcje psychologiczne człowieka*, Warszawa 1996.
3. Niewiadomski K. J., *Psychologia*, Częstochowa 1993.
4. Strelau J., (red.), *Psychologia. Tom 1-3*, Gdańsk 2001.
5. Tomaszewski T., (red.), *Psychologia ogólna. Tom 1-4*, Warszawa 1995.
6. Wortman C. 8., Lotus E. E., *Psychology*, New York 1988.
7. Włodarski Z., Matczak A., *Wprowadzenie do psychologii*, Warszawa 1987.
8. Zimbardo P. G., Ruch F. L., *Psychologia i życie*, Warszawa 1994.

DYDAKTYKA OGÓLNA

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest poznanie podstawowej wiedzy z zakresu dydaktyki ogólnej, nabycie umiejętności praktycznego jej wykorzystania w procesie kształcenia oraz kształtowanie innowacyjnej postawy studenta wobec zagadnień dydaktycznych.

Student powinien wykazać się wiedzą z zakresu celowości pracy nauczyciela oraz umiejętnością formułowania celów kształcenia, powinien charakteryzować zasady nauczania, metody nauczania, formy organizacyjne pracy, środki dydaktyczne i potrafić prawidłowo dobrać je do konkretnych sytuacji dydaktycznych. Powinien rozumieć rolę prawidłowo zaprojektowanych zajęć dla efektywności procesu dydaktycznego. Ponadto student powinien być przekonany o konieczności planowania pracy dydaktycznej.

Tematyka zajęć

Tematyka wykładów obejmuje następujące zagadnienia: dydaktyka jako nauka;

podstawowe pojęcia dydaktyczne; cele ogólne i operacyjne - zasady formułowania; dobór treści kształcenia; wybrane ujęcia zasad dydaktycznych; przegląd metod nauczania ze zwróceniem uwagi na metody aktywizujące i metody wspomagane technologiami informacyjnymi; środki dydaktyczne i ich odpowiedni dobór; formy organizacyjne; osiągnięcia szkolne ucznia; niepowodzenia dydaktyczne; innowacje dydaktyczne.

Tematyka ćwiczeń obejmuje głównie: formułowanie celów kształcenia w różnych kategoriach; projektowanie procesu dydaktycznego w tym realizacja wybranych celów kształcenia w kontekście doboru zasad, metod, form i środków dydaktycznych; projektowanie narzędzi oceniających.

Literatura

1. Bereźnicki F., *Dydaktyka kształcenia ogólnego*, Kraków 2001.
2. Goźlińska E., *Jak skonstruować grę dydaktyczną?* Warszawa 2004.
3. Kruszewski K., (red.), *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*, Warszawa 2004.
4. Kupisiewicz Cz., *Dydaktyka ogólna*, Warszawa 2002.
5. Niemierko 8., *Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki*, Warszawa 1997.
6. Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 1987.
7. Szaleniec H., *Jak komunikować uczniom wyniki egzaminów?* Warszawa 2005.
8. Węglińska M., *Jak przygotować się do lekcji?* Kraków 2005.
9. Żegnałek K. *Dydaktyka ogólna. Wybrane zagadnienia*. Warszawa 2005.

ELEMENTY PRAWA OŚWIATOWEGO

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest zapoznanie studentów ze źródłami prawa oświatowego i podstawowymi aktami prawnymi; kształtowanie umiejętności umiejętnego korzystania z orzecznictwa w zakresie prawa oświatowego; budzenie potrzeby uwzględniania aspektów prawnych we własnym rozwoju zawodowym; kształtowanie postawy odpowiedzialności.

Tematyka zajęć

Tematyka wykładów obejmuje następujące zagadnienia: natura prawa, struktura prawa, teorie prawa; definicyjne ujęcie podstawowych pojęć z zakresu prawa; źródła prawa; stosunki cywilnoprawne kształtujące się w systemie oświaty; status prawny nauczyciela; podstawy nawiązywania stosunku pracy przez nauczyciela i skutki z tego wynikające; podstawowe etapy w postępowaniu administracyjnym i sędowo-administracyjnym; praktyczne rozumienie sytuacji prawnych (awans zawodowy nauczycieli, sytuacja prawna poszczególnych podmiotów zajmujących się oświatą).

Literatura

1. Dziewulak D., *Systemy oświatowe w Unii Europejskiej*, Warszawa 1998.
2. Elsner D., *Współczesne trendy i koncepcje w zarządzaniu oświatą. Tom 1-4*, Radom 1997.
3. Komorowski T., *Prawo w praktyce oświatowej*, Poznań 2005.
4. Pielachowski I., *Organizacja i zarządzanie oświatą i szkołą*, Poznań 2005.
5. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960. Kodeks postępowania administracyjnego.
6. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 Karta Nauczyciela.
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty.

TECHNOLOGIA INFORMACYJNA

Cele zajęć

Przygotowanie pedagogów do sprawnego posługiwania się TI zarówno w sferze wiedzy teoretycznej jak i wdrażania jej jako składnika warsztatu pracy wychowawcy. Wspomaganie i wzbogacanie rozwoju studentów poprzez ukazanie możliwości docierania do rzeczywistych źródeł informacji, poszerzenia zakresu rozwiązania problemów edukacyjnych oraz integrowania różnorodnych elementów wiedzy i doświadczeń. Stanowić to będzie także aspekt wychowawczy: dzięki nauce właściwego i bezpiecznego korzystania z technologii oraz respektowania norm społecznych, etycznych i prawnych. Student powinien nabyć umiejętności poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji usprawniając jednocześnie organizację nauki, pracy, projektowania i weryfikowania działań opiekuńczych i wychowawczych.

Ze względu na to, że TI podlega ustawicznym zmianom przyczynia się do kształtowania postawy doskonalenia się i potrzeby ciągłego uczenia. Absolwent w ramach przedmiotu technologia informacyjna zdobędzie wiedzę i umiejętności by w sposób efektywny samodzielnie i odpowiedzialnie korzystać z zaawansowanych urządzeń TI: zestawy komputerowe, sieci komputerowe lokalne i rozległe, systemy komunikacyjne, bazy danych, urządzenia medialne, oprogramowanie dydaktyczne.

Tematyka zajęć

Tematyka zajęć obejmuje: Podstawowe pojęcia i terminologia technologii informacyjnej oraz budowa i funkcje zestawu komputerowego i urządzeń współpracujących. Rozbudowa zestawu komputerowego o urządzenia i oprogramowanie przeznaczone do celów edukacyjnych. Posługiwanie się zestawem komputerowym w zakresie potrzeb edukacyjnych. Korzystanie z usług internetowych do celów edukacyjnych w zakresie gromadzenia informacji oraz porozumiewania się. Bezpieczeństwo i higiena pracy przy komputerze. Usuwanie prostych awarii sprzętu i oprogramowania.

Posługiwanie się oprogramowaniem użytkowym, przygotowywanie materiałów i prezentacji multimedialnych. Wykorzystywanie technologii informacyjnej do wyszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji oraz do komunikowania się ze współpracownikami i wychowankami. Poszerzanie i doskonalenie umiejętności zawodowych z użyciem

technologii informacyjnej, w tym w nauczaniu na odległość.

Korzystanie z technologii informacyjnej w celu wzbogacania swoich umiejętności, poszerzania zastosowań tej technologii, korzystania z oprogramowania użytkowego i specjalistycznego, korzystania ze źródeł informacji i baz danych oraz komunikowania się. Rola i zakres uwzględnienia technologii informacyjnej w pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Wpływ swobodnego dostępu do informacji oraz nieskrępowanej komunikacji na zachowania społeczne, w tym zagrożenia. Normy prawne i etyczne korzystania z informacji źródłowej. Zagrożenia psychiczne i fizyczne dla zdrowia wynikające z niewłaściwego korzystania ze środków technologii informacyjnej i sposoby ochrony przed nimi.

Literatura

1. Juszczak S., (red.), Komunikacja interakcyjna człowieka z komputerem, Kraków 2002.
2. Juszczak S., Dydaktyka informatyki i technologii informacyjnej, Toruń 2004.
3. Juszczak S., Edukacja na odległość: kodyfikacja pojęć, reguł i procesów, Toruń 2002.
4. Juszczak S., Podstawy informatyki dla pedagogów, 1999.
5. Kieśliewicz A., Wprowadzenie do informatyki, Gliwice 2002.
6. Lewowicki T., Siemieniecki B., (red.), Współczesna technologia informacyjna i edukacja medialna, Toruń 2004.
7. MITI czyli Technologia Informacyjna w edukacji: materiały edukacyjne Programu Kreator, MEN, Warszawa 1999.
8. Siemieniecki B., Komputer w diagnostyce i terapii pedagogicznej, Toruń 1999.
9. Siemieniecki B., Komputer w edukacji. Podstawowe problemy technologii informacyjnej, Toruń 2002.
10. Siemieniecki B., Technologia informacyjna w polskiej szkole: stan i zadania, Toruń 2003.
11. Siemieniecki B., Technologia informacyjna we współczesnej edukacji, Toruń 2002.
12. Sikorski W., Wykłady z podstaw informatyki, Warszawa 2002.
13. Sysło M. M., (red.), Elementy informatyki. Vol. 1-3, Wydawnictwo Naukowe PWN, 1993-1997.
14. Sysło M. M., Standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i informatyki. Komputer w Szkole, - 2003.
15. Tanaś M., Edukacyjne zastosowania komputerów, Warszawa 1997.
16. Tanaś M., (red.), Technologia informacyjna w procesie dydaktycznym, Warszawa 2005

BIOMEDYCZNE PODSTAWY ROZWOJU CZŁOWIEKA

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest wprowadzenie studentów w podstawowe prawidłowości rozwoju biologicznego dzieci i młodzieży; kształtowanie umiejętności oceny postępu rozwoju fizycznego dziecka; dostrzegania związków pomiędzy niepowodzeniami szkolnymi a problemami zdrowotnymi; uświadomienie wychowanka na całościowe, holistyczne postrzeganie człowieka.

Student powinien znać aspekty rozwoju biologicznego człowieka, normy rozwojowe; uwarunkowania rozwoju; choroby wieku rozwojowego; powinien rozumieć potrzeby biologiczne dziecka; zjawisko akceleracji; powinien potrafić rozpoznawać zagrożenia i symptomy choroby; tworzyć sobie i wychowankom higieniczne warunki pracy i wypoczynku. Ponadto powinien być przekonany o konieczności całościowego ujmowania

rozwoju człowieka i wpływie rozwoju biologicznego na możliwości i zachowanie wychowanka.

Tematyka zajęć

Tematyka zajęć obejmuje następujące zagadnienia: rozwój człowieka, charakterystyka okresów rozwojowych; zjawisko akceleracji; rozwój psychoseksualny, zdrowie prokreacyjne i seksualne, profilaktyka HIV/AIDS; czynniki warunkujące rozwój człowieka; neurofizjologiczne podłoże zachowania; odchylenia od norm zdrowotnych w okresie rozwojowym; schorzenia wieku rozwojowego i ich profilaktyka.

Ponadto: charakterystykę specyfiki rozwoju biologicznego w kontekście prawidłowości przebiegu procesu edukacyjnego; planowanie i projektowanie działań profilaktycznych w tym względzie; analizę czynników środowiskowych sprzyjających prawidłowemu przebiegowi rozwoju biologicznego człowieka; profilaktykę uzależnień; choroby cywilizacyjne i radzenie sobie z nimi.

Literatura

1. Chlebińska J., *Anatomia i fizjologia człowieka*. Warszawa 1986.
2. Jaczewski A., *Biologiczne i medyczne podstawy rozwoju u wychowania. Tom I-II*, Warszawa 1994.
3. Jopkiewicz A., Suliga E., *Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania*. Radom - Kielce 2005.
4. Kamińska - Czakłosz M., *Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania. Zeszyt do ćwiczeń dla studentów I roku pedagogiki*. Toruń 2002.
5. Woloński N., *Rozwój biologiczny człowieka*. Warszawa 1983.
6. Woynarowska B., *Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży* W: Red. K. Kubika, W. Kawalec, *Pediatrics*.

KULTURA JEZYKA POLSKIEGO

Cele zajęć

Celem zajęć jest wyposażenie studentów w podstawową wiedzę z zakresu kultury języka polskiego, nabycie umiejętności pracy z tekstem, sprawności w posługiwaniu się językiem, przygotowanie do poprawnego i estetycznego działania językowego.

Tematyka zajęć

Tematyka zajęć obejmuje następujące zagadnienia: wyjaśnienie podstawowych pojęć i zagadnień z zakresu kultury i stylistyki języka polskiego, w tym głównie kultura, język, norma językowa, błąd językowy; najczęstsze typy błędów językowych; wybrane zagadnienia poprawności leksykalnej, frazeologicznej, fleksyjnej, składniowej; wybrane zagadnienia grzeczności językowej; kryteria oceny innowacji językowych.

Literatura

1. Bartmiński J. (red.): *Współczesny język polski*. Encyklopedia kultury polskiej XX wieku. T. 2, części: Stan współczesnej polszczyzny; Odmiany i style. Wrocław 1993.
2. D. Buttler, H. Kurkowska, H. Satkiewicz, *Kultura języka polskiego*, t. 1-2, Warszawa 1986 1987

3. Nowy słownik poprawnej polszczyzny, red. A. Markowski, Warszawa 1999.
4. M. Bugajski, Pół wieku kultury języka w Polsce, Warszawa 1999.
5. Kurkowska H., Skorupka S.: Stylistyka polska. Zarys. Warszawa 2001.
6. Pisarkowa K.: Z pragmatycznej stylistyki, semantyki i historii języka. Kraków 1994.

Semestr II

ELEMENTY PSYCHOLOGII ROZWOJOWEJ I WYCHOWAWCZEJ

Cele zajęć

Celem zajęć jest zapoznanie słuchaczy z podstawowymi pojęciami z dziedziny psychologii rozwojowej, przekazanie wiedzy o najbardziej istotnych zjawiskach i procesach psychicznych w kontekście szeroko rozumianego rozwoju. Omawiane są także zagadnienia dotyczące indywidualnego rozwoju człowieka oraz funkcjonowania różnych grup społecznych ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia integralnego widzenia i organizowania procesu nauczania. Ponadto celem zajęć jest poznanie podstawowych pojęć z zakresu wychowania, mechanizmów psychologicznych oraz wykształcenie umiejętności sprawnego diagnozowania środowiska wychowawczego dzieci.

Tematyka zajęć

Psychologia rozwojowa jako podstawa rozumienia człowieka. Prawa rozwojowe. Ciągłość i stadialność rozwoju. Psychologia prenatalna. Rozwój małego dziecka ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju percepcji i uwagi. Rola doświadczeń prenatalnych w dalszych etapach życia. Czynniki rozwoju osobniczego (genetyczne: endogenne, egzogenne, para-genetyczne). Fazy rozwojowe ich psychologiczna charakterystyka. Zagadnienie dojrzałości szkolnej. Charakterystyka dzieci w okresie nauczania szkolnego. Charakterystyka poszczególnych faz rozwojowych rozwoju myślenia wg J. Piaget'a, Spiralny model rozwoju. Zagadnienie akceleracji rozwoju, Okres dorastania, dorosłości i starości w kontekście zadań opiekuńczych i wychowawczych. Ponadto tematyka obejmuje także następujące zagadnienia: psychologiczne rozumienie wychowania (definicje, podziały, elementy systemu wychowawczego); opis mechanizmów wychowawczych: interoryzacja, internalizacja, nadawanie znaczeń, tworzenie dynamicznych wzorów zachowań, imitacja, naśladownictwo; poznanie podstawowych metod pracy pedagoga w dziedzinie psychologii wychowawczej: wywiad z dzieckiem, wywiad środowiskowy, obserwacja, rozmowa kierowana w aspekcie wychowawczym ankiety, kwestionariusze i inwentarze opisujące wychowanie w percepcji dziecka lub w percepcji środowiska; znaczenie rodziny, środowiska szkolnego i mediów we współczesnym wychowaniu; praca z analizą przypadku dziecka z trudnościami wychowawczymi.

Literatura

1. Bogdanowicz M., (1995). Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych, Psychologia wychowawcza, 3/95, s. 216-221.
2. Bogdanowicz M., (1996). Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci - nowa definicja i

- miejsce w klasyfikacjach międzynarodowych, *Psychologia Wychowawcza*, 1/96, s. 1322.
3. Braun-Gałkowska M., (1996), Krótka psychologia reklamy, w: *TV wizja Publiczna*, nr 5/1996, s. 8-13,
  4. Braun-Gałkowska M., (1996), Oddziaływanie reklam na dzieci, *Wizja Publiczna* 1996 nr 7 - 8, s.7-15,
  5. Braun-Gałkowska M., (1996). *Rodzina jako droga*, *Znak*, nr 498, s. 55-60.
  6. Campbell R., *Twój nastolatek potrzebuje ciebie*, 1991.
  7. Detka J., (red.), *Pedagogika mediów. Materiały konferencji naukowej*, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce 2000.
  8. *Edukacja Medialna., Potrzeba i wyzwanie przyszłości*, Materiały z konferencji naukowej, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, Warszawa 2000.
  9. Faber A., Mazlish E., *Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły*, 1996.
  10. Gały A., (red.), *Kręgi wychowania*, KUL, Lublin 2003.
  11. Gordon S., *Twoje nadpobudliwe dziecko*, Warszawa 1999.
  12. Gordon T., *Wychowanie bez porażek w szkole*, PAX, Warszawa 2004.
  13. Gordon T., *Wychowanie bez porażek*, PAX, Warszawa 2004.
  14. Gurycka A., *Struktura i dynamika procesu wychowawczego. Analiza psychologiczna*, PWN, Warszawa 1979.
  15. Hurlock E., *Rozwój dziecka*, Warszawa 1985.
  16. Ilg F. L., Ames L. 8., Backer S. M., *Rozwój psychiczny dziecka. Tom I i II*, Gdańsk 1994.
  17. Komar - Biela D., *Wokół początku życia ludzkiego*, Warszawa 1993.
  18. Obuchowska M., *Diagnoza psychologiczna w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, Problemy Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego*, 1997.
  19. *Przetacznik - Gierowska M., Tyszkowa M., Psychologia rozwoju człowieka, Tom 1-3*, Warszawa 1996.
  20. Strykowski W., (red.), *Scenariusze zajęć z edukacji czytelniczej i medialnej*, UAM, Poznań 2002.
  21. Szustrowa T., *Swobodne techniki diagnostyczne. Wywiad i obserwacja*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1987.
  22. Wszeborowska - Lipińska 8., (1995), *Młodzież ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu, Psychologia Wychowawcza* 3/95, s. 223-235.
  23. Żebrowska M., *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży*, Warszawa 1978.

PEDAGOGIKA SZKOLNA

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest poznanie przez studentów teoretycznych podstaw procesu nauczania i wychowania; poznanie pracy wychowawczo - dydaktycznej w zakresie podstawowych funkcji szkoły; poznanie czynników optymalizujących proces nauczania i wychowania; rozumienie związków i zależności między prawidłowościami rozwoju dziecka w wieku szkolnym a przebiegiem procesów nauczania i wychowania; nabycie umiejętności wartościowania procesów pedagogicznych w aspekcie celów i zadań szkoły; ukształtowanie innowacyjnej postawy wobec złożonych problemów nauczania i wychowania.

Głównym zadaniem nauczyciela jest zainteresowanie studentów zagadnieniami, które stanowią przedmiot pedagogiki szkolnej. Wzbudzenie potrzeby nowatorskiego rozwiązywania problemów nauczania i wychowania integrując realizację celów

edukacyjnych z dobrem dziecka w aspekcie integralnego rozwoju.

Tematyka zajęć

Tematyka zajęć obejmuje następujące zagadnienia: pedagogika szkolna jako subdyscyplina pedagogiczna; funkcje szkoły i ich realizacja; cele edukacyjne - zadania szkoły - możliwości rozwojowe dziecka w wieku szkolnym; badanie procesu nauczania i wychowania w warunkach szkolnych i pozaszkolnych.

Literatura

1. Denek K., Koszyc T., Lewandowski M., *Edukacja jutra*, Wrocław 2004.
2. Konarzewski K., (red.), *Sztuka nauczania. Szkoła*, Warszawa 2004.
3. Lewowicki T., Szczurek-Baruto A., Grafowska B., *Przemiany społeczno- cywilizacyjne i edukacja szkolna. Problemy rozwoju indywidualnego i kształtowania się tożsamości*, Kraków 2005.
4. Philips D. C., Soltis J. F., *Podstawy wiedzy o nauczaniu*, Gdańsk 2003.
5. Śliwierski B., *Jak zmieniać szkołę*, Kraków 1998.
6. Włodarski Z., Hankała A., *Nauczanie i wychowanie jako stymulacja rozwoju człowieka*, Kraków 2004.
7. Zimmerman B. J., Bander S., *Poczucie własnej skuteczności ucznia*, Gdańska 2005.

ELEMENTY PEDAGOGIKI SPECJALNEJ I NAUCZANIA ZINTEGROWANEGO

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia dotyczące pracy z osobami niepełnosprawnymi. Kształtowanie u studentów umiejętności diagnozowania niepełnosprawności oraz projektowania pracy rewalidacyjnej z osobami niepełnosprawnymi. Kształtowanie pozytywnej postawy wobec pracy z osobami o różnym stopniu niepełnosprawności, zwrócenie uwagi na urzeczywistnianie wartości godności, szacunku, tolerancji w kontekście niepełnosprawności.

Student powinien znać teoretyczne i praktyczne zasady pracy z osobami niepełnosprawnymi; powinien znać i rozumieć przyczyny niepełnosprawności, powinien znać teoretyczne podstawy pracy rewalidacyjnej z osobami niepełnosprawnymi; powinien znać metody pracy pedagoga specjalnego; powinien potrafić opracować diagnozę funkcjonalną dla osoby z daną niepełnosprawnością. Ponadto powinien być świadomy konieczności znajomości zagadnień dotyczących pracy z osobami niepełnosprawnymi; powinien potrafić projektować zajęcia wychowawcze mające na celu wprowadzenie niepełnosprawnego wychowanka do pracy w grupie integracyjnej.

Tematyka zajęć

Tematyka wykładów obejmuje następujące zagadnienia: fenomenologia odchyłeń rozwojowych, ich etiologia i profilaktyka; podstawy teorii rewalidacji; specyfika rozwoju jednostek z podstawowymi rodzajami niepełnosprawności; metody pracy pedagoga specjalnego.

Literatura

1. Doroszevska J., Pedagogika specjalna, Warszawa 1989.
2. Dykcik W., (red), Pedagogika specjalna, Poznań 1997.
3. Hulek A., (red.), Pedagogika rewalidacyjna, Warszawa 1998.
4. Kirejczyk K., Upośledzenie umysłowe - pedagogika, Warszawa 1981.
5. Mazanek E., Dziecko niepełnosprawne ruchowo, Warszawa 1998.
6. Obuchowska I, Dziecko niepełnosprawne w rodzinie, Warszawa 1999.
7. Pilecka W., Majewicz P., Zawadzki A., Jak wspomagać psychospołeczny rozwój dzieci niepełnosprawnych somatycznie, Kraków 1999.
8. Sękowska Z., (red.), Teoria i praktyka pedagogiki specjalnej, Lublin 1990.
9. Zabłoci J., Mózgowe porażenie dziecięce w teorii i terapii, Warszawa 1998.

METODYKA SZCZEGÓŁOWA

Przedmiot ma na celu przygotowanie do prawidłowej organizacji procesu nauczania danego przedmiotu. Jego realizacja jest uzależniona od przygotowania merytorycznego słuchaczy. Możliwe jest utworzenie kilku grup metodyk szczegółowych, np. metodyka przedmiotów humanistycznych, matematyczno - przyrodniczych, czy wybranego języka obcego. Dla poszczególnych metodyk zostaną przygotowane szczegółowe programy.

METODYKA CZASU WOLNEGO

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia dotyczące technik aktywizujących opartych w głównej mierze o zabawę mających na celu wspieranie działań dydaktycznych i wychowawczych nauczycieli i wychowawców; kształtowanie umiejętności służących wartościowej i atrakcyjnej pracy z grupą i poszczególnymi wychowankami; kształtowanie postawy twórczości i zaangażowania w autonomiczne działania sprzyjające rozwojowi grupy.

Student powinien znać i rozumieć pojęcie animacji; rozumieć zagadnienia dotyczące organizacji czasu wolnego i aktywnego wypoczynku; powinien potrafić zaprojektować i przeprowadzić zajęcia rekreacyjne; potrafić projektować zajęcia autonomiczne. Ponadto powinien być świadomy roli jaką mają zajęcia rekreacyjne dla harmonijnego i wszechstronnego rozwoju jednostki. Powinien być także przekonany o wartości jaką mają zajęcia rekreacyjne dla integracji grupy, właściwie rozumianej współpracy i współdziałania, kształtowania atmosfery, ujawniania pozytywnych uczuć.

Tematyka zajęć

Tematyka ćwiczeń obejmuje głównie: podstawowe zagadnienia dotyczące organizacji czasu wolnego; miejsce ćwiczeń i zabaw ruchowych w integralnym rozwoju człowieka; techniki integracyjne i rozluźniające sprzyjające bliższemu poznaniu, zabawy ruchowe

z wykorzystaniem prostych rekwizytów, organizacja zajęć plastycznych, techniki dyskusji i informacji zwrotnej; tańce integracyjne; elementy dramy; planowanie i organizacja pracy z grupą wychowawczą; przygotowanie i analiza konspektów i scenariuszy zajęć wychowawczych z wykorzystaniem pedagogiki zabawy; elementy projektowania dłuższego wypoczynku dzieci i młodzieży: wycieczka; wyjazdy kolonijne.

Literatura

1. Borowiecki S., Klimkowa M., *Gry i zabawy na koloniach i zimowiskach*, Warszawa 1985.
2. Dobrołowicz W., *Psychodydaktyka kreatywności*, Warszawa 1995.
3. Heiligenrunner E., Rabastein R., Weiser B., *Tańce i zabawy dla grupy*, Lublin 1999.
4. Homowska E., *Integracja treści programowych*, "Grupa i zabawa" 1999.
5. Huizinga J., *Homo ludens. Zabawa jako źródło kultury*, Warszawa 1985.
6. Jąder M., *Techniki plastyczne rozwijające wyobraźnię*, Kraków 2005.
7. Kędzior E., (red.), *Wprowadzenie do pedagogiki zabawy*, Lublin 1998.
8. Pacewicz A., (red.), *Psychologiczne gry i ćwiczenia grupowe*, Warszawa 1991.
9. Śliwerski B., - *Pedagogika, Gestalt - Magazyn Polskiego Stowarzyszenia Psychologów praktyków* (wyd. spec.), 1992.
10. Wójcik J., *Sposób na realizację marzeń*, "Grupa i Zabawa" 1998.
11. Way 8., *Drama w wychowaniu dzieci i młodzieży*, Warszawa 1990.
12. Zaorska Z., *Pedagogika zabawy - metodyka pracy z grupą*, "Kropla" 1992.
13. Żebrowski J., *Zawód i osobowość animatorów kultury*, Gdańsk 1987.
14. Żyżyńska D., *Jak uczyć, żeby nie zanudzić*, "Edukacja w przedszkolu" 1998.

PRACA Z UCZNIEM O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia dotyczące pracy z wychowankami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym głównie z dziećmi zdolnymi, dziećmi sprawiającymi trudności wychowawcze i mającymi trudności w nauce; kształtowanie umiejętności diagnozowania trudności wychowawczych i trudności szkolnych oraz projektowania pracy wychowawczej w celu ich przezwyciężania; kształtowanie umiejętności diagnozy zdolności dziecka oraz projektowania indywidualnych programów kształcenia i programów wsparcia rozwoju zdolności; uwrażliwienie studentów na konieczność indywidualnego podejścia do wychowanków; inspirowanie do poszukiwania inicjatyw pedagogicznych.

Student powinien znać kryteria diagnozowania zdolności, trudności wychowawczych i trudności szkolnych; znać i rozumieć przyczyny trudności wychowawczych i trudności szkolnych a także uwarunkowania zdolności; powinien potrafić projektować pracę wychowawczą i opiekuńczą z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych; projektować różne formy współpracy z rodzicami i opiekunami dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Ponadto student powinien wykazać się postawą altruistyczną i kreatywną; otwartością na los drugiego oraz jednostkowe i społeczne uwarunkowania jego rozwoju; powinien być przekonany o konieczności podejmowania pracy w celu minimalizowania trudności wychowawczych i trudności w nauce; wyrażać gotowość wszechstronnej pomocy uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Tematyka zajęć

Tematyka wykładów obejmuje następujące zagadnienia: definicyjne ujęcie podstawowych pojęć; stosowanie zasady indywidualizacji w pracy opiekuńczo - wychowawczej; wychowanek zdolny: kryteria i metody określające wychowanca zdolnego, uwarunkowania zdolności, metody i formy pracy z dzieckiem zdolnym, organizacja szkolnego i pozaszkolnego środowiska wspierającego rozwój ucznia zdolnego, zadania pedagogiczne i etyczne pracy wychowawcy z dzieckiem zdolnym; wychowanek sprawiający trudności wychowawcze: przejawy trudności wychowawczych; przyczyny powstawania trudności wychowawczych; działania mające na celu zapobieganie przeciwdziałanie trudnościom wychowawczym; wychowanek mający niepowodzenia szkolne: uwarunkowania powstawania trudności w nauce, zasady i formy postępowania profilaktycznego w sytuacji zagrożenia trudnościami w nauce, formy i metody profilaktyki trudności szkolnych, cele, zadania, metody i formy pracy terapeutycznej z dziećmi ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się; dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych w gronie rówieśników; współpraca z rodzicami dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Tematyka ćwiczeń obejmuje głównie: wychowanek zdolny: projektowanie narzędzi diagnostycznych; projektowanie metod i form pracy z dzieckiem zdolnym, opracowanie programu aktywizacji społecznej dziecka zdolnego: szkolnej i pozaszkolnej; wychowanek sprawiający trudności wychowawcze: projektowanie narzędzi diagnostycznych. projektowanie pracy wychowawczej mającej na celu minimalizowanie trudności wychowawczych; planowanie pracy z dzieckiem sprawiającym trudności wychowawcze w aspekcie realizacji podstawowych funkcji reformującej się szkoły; dziecko mające trudności w nauce: wybrane elementy diagnozy zaburzeń sprawności manualnej, lateralizacji, analizy i syntezy wzrokowej; analiza kryteriów dojrzałości szkolnej; metodyka terapii zaburzeń; projektowanie sytuacji wychowawczych mających na celu integrację grupy, w której znajdują się dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Literatura

1. Babich M., *Jak współpracować z rodzicami" trudnych uczniów" ?* Warszawa 2005.
2. Badziukiewicz, Sałasiński M., *Vademecum wychowawcy*, Warszawa 2005.
3. Bogdanowicz M., *Leworęczność dzieci*, Warszawa 1992.
4. Christopher C. J., *Nauczyciel- rodzic. Skuteczne porozumiewanie się*, Gdańsk. 2004.
5. Dąbrowska T. E., Wojciechowska - Charlak 8., *Między praktyką a teorią wychowania*, Lublin 1997.
6. Dryll E., *Trudności wychowawcze*, Warszawa 1995.
7. Elliot J., Place M., *Dzieci i młodzież w kłopotcie*, Warszawa 2004.
8. Gąsowska T., Pietrzak-Stępkowska Z., *Praca wyrównawcza z dziećmi mającymi trudności w czytaniu i pisaniu*, Warszawa 1994.
9. Górniewicz E., *Trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci*, Olsztyn 2000.
10. Gruszczyk-Kolczyńska E., *Jak nauczyć dzieci sztuki konstruowania gier*, Warszawa 1996.
11. Hallowell E. M., Ratey J. J., *W świecie ADHD*, Poznań 2004.
12. Kendall P. C., *Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji*, Gdańsk 2004.
13. Mickiewicz J., *Jedynka z ortografii*, Toruń 1996.
14. Nakoneczna D., *Uczniowie uzdolnieni i ich nauczyciele*, Warszawa 1998.

15. Nakoneczna D., *W poszukiwaniu koncepcji kształcenia zdolnych*, Warszawa 1998.
16. Neuhaus C., *Dziecko nadpobudliwe. Jak zrozumieć objawy i znaleźć odpowiednie rozwiązania*, Warszawa 2005.
17. Łobocki M., *Trudności wychowawcze w szkole. Zapobieganie i przeciwdziałanie*, Warszawa 1989.
18. Łobocki M., *W poszukiwaniu skutecznych form wychowania*, Warszawa 1990.
19. Łobocki M., *Wybrane problemy wychowania*, Lublin 2004.
20. Pilecka W., (2001). *Pedagogika osób z trudnościami w uczeniu się.* [W:] W. Dykcik *Pedagogika specjalna*, Poznań, s. 241 - 262.
21. Seliga M., *Jak zapobiegać dysleksji już w przedszkolu*, Kalisz 2002.
22. Speck O., *Być nauczycielem. Trudności wychowawcze w okresie zmian społeczno kulturowych*, Gdańsk 2005.
23. Turewicz W., *Jak pomóc dziecku z dysortografią*, Zielona Góra 2002.
24. Witkowski T., (1993). *Osoby z trudnościami w nauce szkolnej.* [W:] T. Witkowski *Rozumieć problemy osób niepełnosprawnych*, Warszawa, s.36 - 50.
25. Wolańczyk T., Kołakowski A., Skotnicka M., *Nadpobudliwość psychoruchowa u dzieci*, Lublin 1999.
26. Zakrzewska 8., *Trudności w czytaniu i pisaniu. Modele ćwiczeń*, Warszawa 1996.

WARSZTATY KOMUNIKACJI INTERPERSONALNEJ

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest wprowadzenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu komunikowania interpersonalnego; rozwój umiejętności słuchania, koncentracji, przekazywania informacji zwrotnych w sposób rozwojowy bezkonfliktowy; rozwój umiejętności psychopedagogicznych studentów.

Student powinien znać wybrane teorie z zakresu komunikacji interpersonalnej, rozumieć znaczenie różnych rodzajów komunikacji w budowaniu poprawnych relacji interpersonalnych; powinien potrafić analizować sytuacje interpersonalne w aspekcie błędów i złych nawyków w tym zakresie; kształtowanie umiejętności projektowania zajęć z dziećmi i młodzieżą, których celem będzie rozwój umiejętności interpersonalnych. Ponadto student powinien być przekonany o konieczności wykorzystywania teorii i praktyki z zakresu komunikacji interpersonalnej w prawidłowym przebiegu kierowania procesami grupowymi, w pracy dydaktycznej, opiekuńczej i wychowawczej.

Tematyka zajęć

Tematyka ćwiczeń obejmuje następujące zagadnienia: komunikacja jako proces; rodzaje komunikacji; szumy komunikacyjne, zasady dobrej komunikacji werbalnej; negocjowanie; komunikacja w trakcie konfliktu; informacje zwrotne; proces powstawania zaburzeń w interakcjach; rola komunikacji w rodzinie i przyjaźni; komunikacja interpersonalna a dynamika grupowa; pogłębianie wiedzy o sobie samym i swoich relacjach z innymi; komunikacja interpersonalna w relacjach z wychowankami, ich rodzicami, współpracownikami, przełożonymi; komunikacja interpersonalna z wychowankami o specjalnych potrzebach edukacyjnych; elementy projektowania zajęć dla wychowanków

podnoszących ich umiejętności komunikacyjne, w tym: budowanie zaufania w grupie; integracja grupy, empatia, asertywność; konstruktywne rozwiązywanie konfliktów grupowych.

Literatura

1. Hall E., *Bezgłośny język*, Warszawa 1991.
2. Janowska J., *Podejście skierowane na osobę jako warunek skuteczności rozwojowych relacji interpersonalnych*, Kraków 1993.
3. Janowska J., *Samoaktualizacja w teorii i praktyce kształcenia nauczycieli*, Lublin 1998.
4. McCay M., Davies M., Fanning P., *Sztuka skutecznego komunikowania się*, Gdańsk 2001.
5. Nęcki Z., *Atrakcyjność wzajemna*, Kraków 1996.
6. Nęcki Z., *Komunikowanie międzyludzkie*, Warszawa 1996.
7. Pease A., *Mowa ciała*, Kielce 2002.
8. Steward J., (red.), *Mosty zamiast murów*, Warszawa 2000.
9. Zaborowski Z., *Trening interpersonalny*, Warszawa 1983.

PROJEKTOWANIE W WYCHOWANIU, NAUCZANIU I OPIECE

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest wykształcenie umiejętności projektowania sytuacji wychowawczych, dydaktycznych i opiekuńczych mających swój wyraz w autorskich koncepcjach programów nauczania, mikrosystemów wychowawczo - dydaktycznych klasy autorskiej, koncepcji pedagogicznej instytucji oświatowej; rozwój pomysłowości pedagogicznej; ukształtowanie postaw proinnowacyjnych.

Głównym zadaniem nauczyciela jest inspirowanie studentów do podejmowania autorskiej działalności pedagogicznej, która stanie się płaszczyzną ich twórczego rozwoju zawodowego i przygotowania ich do tej działalności.

Tematyka zajęć

Tematyka zajęć obejmuje następujące zagadnienia: pojęcie programu, rodzaje programów i ich charakterystyka; pojęcie projektowania pedagogicznego i tok postępowania; projektowanie koncepcji wychowawczo - dydaktycznej i opiekuńczej klasy autorskiej; projektowanie programu wychowawczego szkoły; projektowanie koncepcji pracy wychowawczo - dydaktycznej i opiekuńczej wybranej placówki oświatowej lub instytucji niepublicznej (stowarzyszenia, fundacji); konstruowanie planu rozwoju szkoły i jego ewaluacja.

Literatura

1. Chałas K., *Program wychowawczy szkoły - podstawa aksjologiczna i struktura budowy*, "Dyrektor Szkoły" 10/2000.
2. Chałas K., *Wychowanie ku wartościom*, Lublin - Kielce 2003.
3. Figiel M., *Szkoły autorskie w Polsce*, Kraków 2001.
4. Gagne R. M., Briggs L. J., Wager W. W., *Zasady projektowania dydaktycznego*, Warszawa 1992.

5. Komorowska H., *O programach prawie wszystko*, Warszawa 2001.
6. Nakoneczna D., *Klasy autorskie w Szkołach Twórczych*, Warszawa 1993.
7. Śliwerski B., *Program wychowawczy szkoły*, Warszawa 2003.

Semestr III

Programowanie w językach wysokiego poziomu

Zakres tematyczny

Omówienie podstaw programowania w językach wysokiego poziomu. Przedstawienie zasad ich konstruowania i wykorzystania w nawiązaniu do historii języków programowania i podziału ich na różne typy.

Wprowadzenie do programowania obiektowego z użyciem języka C++ . Prezentacja przykładów ilustrujących różne elementy programowania obiektowego. Doskonalenie umiejętności programowania w językach wysokiego poziomu. Wykorzystanie bibliotek standardowych.

Literatura

1. Alexandrescu "Nowoczesne projektowanie WC++", Wydawnictwo Naukowo-Techniczne 2005.
2. N. Josuttis "C++ Biblioteka Standardowa, podręcznik programisty", Wydawnictwo HELION 2003.
3. B. Eckel. Thinking in C++. Edycja polska. Helion 2002.
4. B. Meyer. Programowanie zorientowane obiektowo. Helion 2005.
5. B. Stroustrup. Język C++. WNT 2002.
K. Walczak. Nauka programowania obiektowego w języku C++. W&W 2004

Systemy operacyjne

Zakres tematyczny

Wstęp do projektowania i funkcjonowania systemów operacyjnych.

Klasyfikacja systemów operacyjnych. Zadania i właściwości systemów operacyjnych. Typy i modele systemów operacyjnych. Jądro systemu: struktura i funkcje Zarządzanie procesami. Procesy, wątki i zasoby. Proces i jego atrybuty. Sygnały i wyjątki oraz ich obsługa. Realizacja współbieżności procesów, szeregowanie, wywłaszczanie. Synchronizacja procesów i mechanizmy realizacji. Komunikacja między procesami. Problem zakleszczania procesów (zastoju). Lekkie procesy, wątki. Klasyczne problemy współbieżności Zarządzanie pamięcią i współdzielenie pamięci. Przydział pojedynczego obszaru, wielu obszarów, stronicowanie i segmentacja. Organizacja i adresowanie pamięci.

Pamięć niepodzielna, dzielona statycznie, dynamicznie, pamięć wirtualna. Algorytmy przydziału pamięci Przegląd współczesnych systemów operacyjnych.

Użytkowanie systemu operacyjnego WINDOWS. Architektura systemu Windows. Korzystanie ze źródeł informacji o systemie. Zarządzanie systemem plików. Instalowanie i konfiguracja aplikacji. Usługi systemowe. Rejestr Obsługa awarii systemu. Przywracanie systemu.

Użytkowanie uniksopodobnego systemu operacyjnego (Linux).

Konfiguracja środowiska pracy (shell, pliki konfiguracyjne) Uzyskiwanie informacji (man)

Skrypty shellowe (tworzenie, uruchamianie) Polecenia pomocnicze.

Literatura

1. Silberschatz, P.B. Galvin: „Podstawy systemów operacyjnych”, WNT 2000
2. A.M. Lister, R.D. Eager: „Wprowadzenie do systemów operacyjnych”, WNT 1994
3. W. Iszkowski, M. Kalinowska-Iszkowska, M. Maniecki: „Projektowanie systemów operacyjnych w ujęciu syntetycznym”, PWN 1987
4. M.J. Bach: „Budowa systemu operacyjnego UNIX”, WNT 1995
5. K. Haviland, D. Gray, B. Salama, UNIX, Programowanie systemowe, RM Warszawa 1999
6. Johnson M.K., Troan E.W.: Oprogramowanie użytkowe w systemie Linux, WNT 2000
7. M.J. Rochkind: „Programowanie w systemie UNIX dla zaawansowany B. Krzymowski, Windows XP, HELP, 2005
8. M.J. Bach, Budowa systemu operacyjnego UNIX, WNT 1995
9. K. Haviland, D. Gray, B. Salama, UNIX, Programowanie systemowe, RM Warszawa 1999
10. Johnson M.K., Troan E.W., Oprogramowanie użytkowe w systemie Linux, WNT 2000
M.J. Rochkind, Programowanie w systemie UNIX dla zaawansowanych, WNT 2007

Sieci komputerowe Internet

Zakres tematyczny

Teoretyczna i praktyczna wiedza dotycząca funkcjonowania i zarządzania siecią komputerową, Przedstawienie teoretycznego modelu OSI opisującego funkcjonowanie sieci komputerowej. Porównanie modelu OSI z działającym i powszechnie wykorzystywanym modelem TCP/IP. Opis standardu Ethernet działającego w obrębie dwóch pierwszych warstw modelu OSI. Opis protokołów i mechanizmów działających w modelu TCP/IP. Przykład administracji lokalną siecią komputerową z serwerem linuxowym (pracownia komputerowa) - konfiguracja sieci, zarządzanie kontami użytkowników, kontrola dostępu do internetu, automatyczne okresowe uaktualnienia oprogramowania i archiwizacji danych. Przeglądarki internetowe. Usługi internetowe.

Literatura

1. Akademia sieci CISCO. Pierwszy Rok Nauki Wydanie: II, rozszerzone, Cisco Press, Mikom,

Warszawa, lipiec 2002

2. Akademia sieci CISCO. Drugi Rok Nauki, Cisco Press, Mikom, Warszawa, listopad 2002
3. RFC 791: Internet Protocol
4. RFC1180: A TCP/IP Tutorial
5. <http://www.itprc.com/tcpipfaq/>
6. LINUXHOWTO

Bazy danych

Zakres tematyczny

Podstawowe pojęcia i koncepcje technologii systemów baz danych. Standardowy język baz danych SQL, Zasady modelowania i projektowania baz danych, relacyjny model danych, normalizacja schematów logicznych oraz podstawowe struktury danych wykorzystywane w systemach baz danych. Zapoznanie studentów z językiem SQL oraz podstawami projektowania relacyjnych baz danych. Programowanie i administrowanie baz danych w różnych SZBD np. MS Access,

Literatura

1. T. Connolly, C. Begg, Systemy baz danych, RM, 2005.
2. Elmasri R., Navathe S., Wprowadzenie do systemów baz danych, Wyd. Helion, (4th Edition), 2005
3. Lech Banachowski Relacyjne bazy danych ;wydawnictwo PJWSTK, 2005.
4. Date C. J., An Introduction to Database System, vol. II, Adison-Wesley Pub. Comp.,
5. WNT-W-wa, (seria: Klasyka Informatyki), 2000
6. Elmasri R., Navathe S., Fundamentals of Database Systems, Adison-Wesley Pub. Comp.,(4th Edition), 2002
7. Garcia-Molina H., Ullman J.D., Widom J., Implementacja systemów baz danych, WNT, 2003 (seria: Klasyka Informatyki)
8. J.D. Ullman, J. Widom, Podstawowy wykład z systemów baz danych, WNT, W-wa, 2000 (seria: Klasyka Informatyki)

Semestr IV

BHP

Cele zajęć

Głównym celem zajęć jest wyposażenie słuchaczy w wiedzę z zakresu podstawowych zasad organizowania stanowiska pracy ucznia i nauczyciela. Student powinien poznać podstawowe rodzaje zagrożeń występujących na w/w stanowisku pracy oraz metody ich

eliminacji i redukcji.

Tematyka zajęć

Tematyka zajęć obejmuje zagadnienia takie jak: Ergonomia-podstawowe pojęcia wymogi dotyczące stanowiska pracy ucznia i nauczyciela; Prezentacja filmu: "Z ergonomią na ty"; wymogi dotyczące obsługi stanowiska pracy z monitorem ekranowym; organizacja pracy w klasie lub pracowni przedmiotowej; zagrożenia występujące w czasie przebywania ucznia na terenie szkoły lub podczas organizowanych wycieczek, kolonii i obozów; metody eliminacji lub redukcji zagrożeń występujących w środowisku ucznia.

Literatura

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 01.12.1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe.
- Bezpieczeństwo pracy i ergonomia (cz. 1 i 2) - Centralny Instytut Ochrony Pracy w Warszawie.
- Materiały źródłowe Centralnego Instytutu Ochrony Pracy w Warszawie.

EMISJA GŁOSU

Cele zajęć

Cele zajęć obejmują zapoznanie studentów z fizjologicznymi podstawami emisji głosu. Uświadomienie przyszłym wychowawcom zagrożeń wynikających z nieprawidłowej emisji głosu. Wypracowanie poprawnych nawyków oddechowych, fonacyjnych i artykulacyjnych.

Tematyka zajęć

Szczegółowy program ćwiczeń obejmuje następujące zagadnienia:

- analiza budowy i funkcjonowania aparatu głosotwórczego, w tym budowa i funkcje krtani, krtień jako narząd głosotwórczy, mechanizm powstawania głosu, rola narządów nadkrtaniowych w procesie emisji głosu,
- oddychanie, a w szczególności rodzaje torów oddechowych, identyfikacja błędów w oddychaniu, istota oddychania dynamicznego, mechanizm oddechu całościowego, podparcie oddechowe, warunki sprzyjające prawidłowemu oddychaniu i ćwiczenia prawidłowego oddechu mownego,
- fonacja i jej istota, ćwiczenia fonacyjne obejmujące błędy fonacyjne, prawidłowe nastawienie fonacyjne, rodzaje rezonansu, rejestry głosu,
- artykulacja, praktyczne ćwiczenia oddechowo-fonacyjno-artykulacyjne uwzględniające podział

głosek języka polskiego i ich prawidłową artykulację, rolę wyrazistej artykulacji w mówieniu publicznym,

- zapoznanie z zasadami pracy głosem, zasygnalizowanie higieny pracy głosem i chorób narządu głosu.

Literatura

- Dłuska M., *Fonetyka polska*, Warszawa-Kraków 1986.
  - Kram J., *Zarys kultury żywego słowa*, Warszawa 1981.
  - Mitrinowicz-Modrzejewska A., *Fizjologia i patologia głosu, słuchu i mowy*, Warszawa 1963.
  - Pruszewicz A., *Foniatria kliniczna*, Warszawa 1992.
  - Romaniszyn B., *Z zagadnień sztuki i pedagogiki wokalne*, Kraków 1957.
  - Sobierajska H., *Uczymy się śpiewać*, Warszawa 1972.
  - Tarasiewicz B., *Mówię i śpiewam świadomie*, Kraków 2003.
  - Toczyska B., *Lamańce z dedykacją*, Gdańsk 1998.
9. Toczyska B., *Sarabanda w chaszczech*, Gdańsk 1997.
- Toczyska B., *Elementarne ćwiczenia dykcji*, Gdańsk 2000.
  - Wałczak-Deleżyńska M., *Aby język giętki ... Wybór ćwiczeń artykulacyjnych od J Tennerado B. Toczyskiej*, Wrocław 2001.

Grafika komputerowa

Zakres tematyczny

Prezentacja podstawowych pojęć i technik grafiki komputerowej w celu prawidłowego, samodzielnego jej tworzenia, programowania oraz korzystania z bibliotek obiektów graficznych.

1. Przykłady zastosowań grafiki komputerowej.
2. Techniki prezentacji obrazu.
3. Przykłady algorytmów rastrowych (rysowanie linii i okręgów).
4. Metody nierastrowe (poprzez całkowanie równań różniczkowych metodą Eulera).
5. Wypełnianie obszaru (poprzez sianie, wypełnianie liniami poziomymi).
6. Geometria 2D i 3D (reprezentacja macierzowa: translacji, rotacji, skalowania, symetrii, iloczyn skalarny i wektorowy, rzuty: równoległy i środkowy).
7. Okienkowanie i obcinanie. Algorytm Cohena-Sutherlanda.
8. Badanie położenia punktu względem wieloboku (algorytm parzystości, algorytm badania sumy kątów).
9. Powłoka wypukła punktów. Algorytm znajdowania powłoki wypukłej.
10. Triangulacja wieloboków.

11. Ostrosłup widzenia.
12. Zmiana układu współrzędnych (układ danych i układ obserwatora).
13. Opis obiektów graficznych 2D (splajny, B-splajny, krzywe Beziera, fraktale).
14. Prezentacja obiektów graficznych 3D (metoda szkieletowa reprezentacja przy pomocy wieloboków, metody konstruktywnej geometrii brył.
15. Badanie poprawności danych graficznych. Twierdzenie Eulera (zależność między liczbą wierzchołków, krawędzi i ścian).
16. Wyznaczanie linii i powierzchni zasłoniętych (metoda z-bufora, algorytm sortowania ścian, metoda BSP).
17. Modelowanie oświetlenia (odbicie rozproszone, odbicie zwierciadlane, model Phong'a).
18. Cieniowanie: metoda Gourada, metoda Phong'a, algorytm śledzenia promieni.
19. Modelowanie koloru i tekstury.

Literatura

1. Angell I. O., *Wprowadzenie do grafiki komputerowej*, WNT, Warszawa 1984.
2. Foley J. D. i in., *Wprowadzenie do grafiki komputerowej*, WNT, Warszawa 1995.
3. Jankowski M., *Elementy grafiki komputerowej*, WNT, Warszawa 1990.
4. Pavlidis T., *Grafika i przetwarzanie obrazów*, WNT, Warszawa 1987.
5. Praca zbiorowa, *Grafika PC bez tajemnic*, Intersoftland, Warszawa 1995.
6. Skarbek W., *Metody reprezentacji obrazów cyfrowych*, Warszawa 1993.
7. Zaborowski J. (red), *Grafika komputerowa - metody i narzędzia*

SEMINARIUM

Cele zajęć

Celem zajęć jest przygotowanie studentów do podejmowania samodzielnych działań naukowych; kształtowanie odpowiedzialnej postawy badacza; inspirowanie do twórczej i rzetelnej pracy.